

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Halina Kiriłło

w sprawie z powództwa F. L.

przeciwko P.S.A. Oddziałowi Z. P.

w M.

o przywrócenie do pracy i zapłatę wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń

Spółecznych w dniu 12 stycznia 2021 r.,

skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w B.

z dnia 27 maja 2019 r., sygn. akt VI Pa (...),

1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

2. zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 2.940 (dwa tysiące dziewięćset czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Powód F. L. wniósł skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 27 maja 2019 r., zmieniającego wyrok Sądu Rejonowego w Ż. z dnia 19 września 2018 r. i oddalającego jego powództwo przeciwko P.S.A. Oddziałowi Z. P. w M. o przywrócenie do pracy i zapłatę wynagrodzenia za czas pozostawania bez pracy.

Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego: (-) art. 10 ust. 1 w związku z art. 5 ust. 5 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących

pracowników, przez „jego błędne zastosowanie w sytuacji braku przesłanki wyłącznej przyczyny leżącej po stronie pracodawcy, skutkujących możliwością wypowiedzenia zmieniającego”; (-) art. 10 ust. 3 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników, przez „jego błędne zastosowanie w sytuacji, gdy nie została spełniona przesłanka braku możliwości dalszego zatrudnienia pracownika na dotychczasowym stanowisku pracy”; (-) art. 43 k.p., przez jego niezastosowanie i wypowiedzenie warunków pracy i płacy pracownikowi chronionemu z uwagi na wiek przedemerytalny w sytuacji, gdy nie wystąpiły przesłanki określone w tym przepisie; (-) art. 30 § 4 k.p., przez jego błędną wykładnię i uznanie, że sformułowana przez pozwanego przyczyna wypowiedzenia, wskazana jako „konieczność zmiany sposobu zarządzania Oddziałem”, jest konkretną, rzeczywistą i tym samym skuteczną przesłanką do wypowiedzenia powodowi warunków pracy i płacy w sytuacji braku uprzednio jakichkolwiek zastrzeżeń do sposobu zarządzania przez powoda lub propozycji zmiany sposobu zarządzania oraz gdy następne działania pozwanego, takie jak obsadzenie stanowiska uprzednio zajmowanego przez powoda przez osoby mniej kompetentne i mniej doświadczone, świadczą o pozorności i nierzeczywistości przyczyny wypowiedzenia zmieniającego.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, wskazując, że w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne i formułując trzy kwestie: „czy w sytuacji, gdy pracodawca wie, iż pracownik odmówi zaproponowanych mu warunków pracy i płacy, odbieranych przez niego jako dyskredytujące i mimo tego wypowiada mu warunki pracy i płacy, zachowanie pracodawcy nadal należy traktować jako wyłączne przyczyny leżące po stronie pracodawcy, podczas gdy pracodawca miał świadomość faktu, iż dojdzie do rozwiązania umowy wskutek odmowy zaakceptowania nowych warunków pracy i płacy, a ponadto, czy takie zachowanie pracodawcy nie prowadzi do ominięcia zakazu rozwiązywania umów z pracownikiem chronionym, przez formułowanie takich nowych warunków pracy i płacy, które w zamyśle pracodawcy prowadzą do definitywnego rozwiązania umowy o pracę”; „czy treść art. 10 ust. 3 ustawy o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników stanowi o przesłance dotyczącej możliwości dokonania wypowiedzenia zmieniającego

wyłącznie pod warunkiem, iż nie jest możliwe dalsze zatrudnianie pracowników na dotychczasowych stanowiskach pracy z przyczyn leżących po stronie pracodawcy, czy też brak takiej możliwości może wynikać z przyczyn również leżących po stronie pracownika oraz czy niewskazanie braku możliwości dalszego zatrudnienia na dotychczasowym stanowisku w wypowiedzeniu zmieniającym należy uznać za naruszające przepisy o wypowiedzaniu umów o pracę”; „czy następne, sprzeczne twierdzenia pracodawcy w odniesieniu do wskazanej w wypowiedzeniu warunków pracy i płacy przyczyny wypowiedzenia, jako >>konieczność zmiany sposobu zarządzania oddziałem<<, polegające na wskazywaniu w toku postępowania sądowego wyłącznie na przesłankę braku odpowiednich kwalifikacji posiadanych przez powoda i poszukiwaniu przez pozwanego osoby >>która ze względu na swoje doświadczenie w większym stopniu przyczyniłaby się do powodzenia reorganizacji, której częścią była modernizacja<< w sytuacji, gdy nie stanowiła ona przyczyny wypowiedzenia, a również gdy dowodzone fakty o braku kompetencjach nie miały uzasadnienia w dowodach – stanowi o pozorności przyczyny wypowiedzenia”.

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżący wskazał nadto, że przyjęcie skargi „znajduje swoje oparcie w przesłance uzasadnionej oczywistości skargi z uwagi na duże i sprzeczne rozstrzygnięcia Sądów - tak pierwszej, jak i drugiej instancji”.

Pozwana w odpowiedzi a skargę kasacyjną wniosła po odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania lub o jej oddalenie i zasądzenie od powoda kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). W związku z tym wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien

wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym przepisie, a jego uzasadnienie zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy.

W tym kontekście wypada podkreślić, że podstawowym celem instytucji przedsądu jest ustalenie, czy w skardze kasacyjnej podniesiono okoliczności, których rozważenie przez Sąd Najwyższy będzie wkładem w rozwój prawa i zapewnienie jednolitości jego sądowej wykładni. Tylko wtedy wykazany zostaje publicznoprawny charakter skargi kasacyjnej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147 oraz z dnia 9 listopada 2005 r., V CSK 70/05). Wymaganie dotyczące przedstawienia okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania ma umożliwić stronie wnoszącej skargę kasacyjną przekonanie Sądu Najwyższego o istnieniu przesłanek, na których opiera się wstępne badanie skargi pod kątem przyjęcia jej (dopuszczenia jej) do rozpoznania (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 kwietnia 2006 r., II CSK 65/06). Dla spełnienia obowiązku określonego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. konieczne jest przedstawienie argumentacji przekonującej o potrzebie przyjęcia skargi do rozpoznania przez Sąd Najwyższy.

Odnosząc się do przesłanki wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. należy zauważyć, że zgodnie z utrwalonym stanowiskiem Sądu Najwyższego oraz doktryny, istotność zagadnienia prawnego konkretyzuje się w tym, iż w danej sprawie występuje problem prawny mający znaczenie dla rozwoju prawa lub znaczenie precedensowe dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Przesłankę występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego trzeba rozumieć jako konieczność uzasadnienia, dlaczego rozpoznanie skargi kasacyjnej będzie służyło rozwojowi prawa. Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej nie może być powoływaniem okoliczności istotnych tylko w ocenie samej strony, ale muszą one ściśle nawiązywać do przesłanek określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno zatem przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na

przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie – wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Z przedstawionego przez wnoszącego skargę istotnego zagadnienia prawnego musi jednak wynikać, jaki jest konkretny problem prawny, na czym polegają istotne wątpliwości (na przykład interpretacyjne). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest bowiem działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, przez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147 i z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883).

Sformułowane przez skarżącego kwestie nie mogą być uznane za istotne zagadnienia prawne we wskazanym wyżej rozumieniu. Abstrahując nawet od ich miejscami nie do końca jasnej treści, zauważyć trzeba, że skarżący nie przedstawia żadnego wyводу prawnego konkretyzującego problem prawny lub wątpliwości w odniesieniu do określonych przepisów (norm).

Odnosząc się natomiast do przesłanki wymienionej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. należy przypomnieć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego trzeba uznać, iż wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia

2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616). Jeżeli więc przesłanką wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania miałyby być okoliczność, że skarga jest oczywiście uzasadniona (art. 398⁴ § 1 w związku z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), skarżący powinien w uzasadnieniu wniosku zawrzeć wywód prawny wskazujący, w czym wyraża się ta "oczywistość" i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia, koncentrując się na wykazaniu kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274). Także takiego wywodu w uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania brak.

Co więcej: wypada podkreślić niekonsekwencję we wskazywaniu przez skarżącego przesłanek uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania – albo zastosowanie przytoczonych przepisów stanowi istotne zagadnienie prawne, wymagające interwencji interpretacyjnej Sądu Najwyższego, albo też ich naruszenie jest oczywiste i widoczne *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej.

Trzeba także dostrzec, że skarżący w sposób niedopuszczalny utożsamia podstawy skargi kasacyjnej (naruszenie określonych przepisów) z okolicznościami uzasadniającymi przyjęcie jej do rozpoznania.

Generalnie należy uznać, że uzasadnienie wniosku stanowi w istocie polemikę z ustaleniami faktycznymi i oceną dowodów dokonaną przez Sąd *meriti*, co zgodnie z art. 398³ §3 k.p.c. uchyla się spod kontroli kasacyjnej.

Skarżący nie zdołał zatem wykazać, że zachodzi potrzeba rozpoznania jego skargi przez Sąd Najwyższy, wobec czego z mocy art. 398⁹ § 2 k.p.c. należało postanowić jak w sentencji. O kosztach postępowania kasacyjnego rozstrzygnięto stosownie do art. 98 w związku z art. 108 § 1 w związku z art. 398²¹ k.p.c.